

סִדְרֵה חַלְמֹד לְלַשָּׁנָה מְלֻכַּבָּרָת ב'ח' אָדָר א':

צד לפעים נופל האדם בדעהו כל כך עד שאין אפשר לו להחיות את עצמו בשום דבר לאלו אין בו שום טוב כלל, אין צരיך גם כן להפוך הדבר ולהתחיל מצד השני בג"ל ולחשב במחשבתו, אם כן בפי דעתך אני כל רע לגמרי ואין بي שום טוב כלל, אז דיקא מתחילה להרגיש בעצמו הנקודות טובות שגמצאו בו עדיין, כי בנגד הגרוע והרע לגמרי בודאי ימצא בעצמו גם בעצם גרייעותו במה נקודות טובות ועל ידי זה יחייה את עצמו. וכן הוא גם כן לגבי חברו, כי צരיך לדון את הכל לבת זכות ולמצא הטוב שיש לחברו, בחינת ועוד מעט אין רשע, מבואר בפניהם (שם אותן ו', עין שלום אותן ב'ז):

זה בתחלת היוצר הרע מחייב את האדם לעליידי שקרו שמטעה אותו בכמה מיני הטעאות, ולאחר מכן כשבא על דעתו לשוב, הוא מחייב דעתו ומגנים בלבו, שכבר נסתלק השם יתרך ממנה וזה רחוק כל כך עד שסביר אי אפשר לו לשוב. ובאמת הוא להפוך, כי מלכותו בכל משלה אפילו בעשר בתריין דמסאבותה רחמנא לצלן, וכן שגאמר: השוכן אתם בתוך טמאותם, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, אפילו כשהם טמאים ישכינה ביניהם, וזה עקר דרך התשובה שעשה מטה בארכאים יום לאחרונים מאלו עד יום כפורים, שהעקר הוא לידע שהשם יתרך עדין עם כל אחד ואחד אףלו עם הגרוע שבגרועים, בחינת ואציעת שאלה הפה. ובכל זמן שהאדם חזר זאת בדעהו ומגנים זאת בלבו באמת שזה בחינת האזהרה וידעת היום וכו', כי הוא האלקים בשמים מעל ועל הארץ מתחת, הן בחינת אם אפק שםים אתה

זַקְןָ נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר

ה' גִּמְעָד טוֹבָה זַקְןָ שֶׁרֶב רְבָבָע אַחֲרָנָה מְקוֹזָה שְׂדֵךְ מִסְפְּרֵי רְבָבָע אַחֲרָנָה תְּזִקְנָה לְפָכָל

כָּתְלָסָג טְאַפְּרֵד פְּזֹהָרְטְּזִית אַצְ"ל "אַנְשָׁן פְּזֹהָרְטְּזִיטָה שְׁדֵךְ מִסְפְּרֵי רְבָבָע אַחֲרָנָה תְּזִקְנָה לְפָכָל"

ח' חַק נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹרָעִי הַוּצָאת "נִצְחָתִי וְאַנְצָחָת" שְׁעִירִי יִשְׁבָּת תִּיקְוָן המידות 30

וְאַצְיעָה שְׁאֹל הַגָּךְ, אָזִי בִּזְדָּאִי יֵשׁ לוֹ תְּקֹוֹה גְּדוֹלָה כֹּל יָמִי חִיּוֹ
לְזִכּוֹת לְדָרְךְ הַתְּשׁוֹבָה בְּאַמְתָה כִּי זה עִקָּר דָּרְךְ הַתְּשׁוֹבָה בְּחַדְשָׁ
אַלְוָל, שְׁהָוָא בְּחִינַת הַגּוֹתָן בְּיַם דָרְךְ וּכְוֹי, שְׁזָה סֹוד בְּוֹנָת אַלְוָל
בִּמְוּבָא בִּבְּנוֹת:

וְהַבּוֹנָה הַפְּשׁוֹטָה שַׁיְוֹצָא מִזָּה לְכָל בְּגַי אָדָם הַפְּשׁוֹטִים הוּא לִידָע,
שֶׁאָפְלוּ בְּתֻוז מְצֻוּלּוֹת יִם הַשׁוֹטְפִים מִאָד עַל הָאָדָם בְּהַמּוֹן גָּלִיל הַיּוֹם
מִמְשָׁ, בְּבִחִינַת: וְתַשְׁלִיכָנִי מְצֻוּלָה בְּלִבְבָ יָמִים, אָפְעָלִפְיִיכָן גָּם
שֶׁם יֵשׁ דָרְךְ וְגַתִּיב תִּמְיד לִשְׁוֹב אַלְיוֹ יַתְבִּרְךְ עַלְיִידִי בְּבִחִינַת אָם
אָפָק שַׁמִּים שֶׁם אָתָה וְאַצְיעָה שְׁאֹל הַגָּךְ, שְׁזָה סֹוד בְּוֹנָת אַלְוָל
בְּבִחִינַת הַדָּרָךְ הַגְּיָל, שָׁבֵל אָדָם יִכְזֹל לְזִכּוֹת אַלְיוֹ תִּמְיד בְּכָל מְקוֹם
שְׁהָוָא בְּפִרְט בְּאַלְוָל, אָם יָאָמֵן בְּזָה בְּאַמְתָה וּבְפְשִׁיטָות (הַלְּכוֹת עֲדוֹת
הַלְּכָה ה' אַות ט'):

צָו אָמָרוּ רְבֹוֹתֵינוּ זָכְרוֹנָם לְבָרְכָה, וְאַעֲדִיה לִי עֲדִים גָּאָמְנִים אֶת
אֹזְרִיה וְאֶת זְבָרִיה, אֹזְרִיה סִימָן לְזְבָרִיה, כִּי כִּמוֹ שְׁגַתְקִימָה גְּבוֹזָת
אֹזְרִיה שְׁהַתְגִּבָּא עַל הַחֶרְבָּן, כִּן תַּתְקִים גְּבוֹזָת זְבָרִיה שְׁהַתְגִּבָּא
עַל הַגְּאָלָה וְעַל בְּגִין בֵּיתְהַמְּקָדֵשׁ. וּזָה הַעֲגִין הוּא בְּכָל, וּבְפִרְט
גָּם כִּן לְעֲגִין גָּאָלָת הַגְּפָשׁ שֶׁל כָּל אַחֲד מִיְשְׁרָאֵל וְתָקֹון מִעֲשָׂיו, שְׁזָה
בְּבִחִינַת בְּגִין בֵּיתְהַמְּקָדֵשׁ בְּפִרְט, כִּי בְּטַבְעַ הָאָדָם לְהָאָמֵן
בְּהַקְלָקָול, הַיָּנו שְׁמָאָמֵן שְׁעַלְיִידִי מִעֲשָׂיו שְׁאִיגָם הַגּוֹנִים קְלָקָל
וּפָגָם הַרְבָּה שְׁזָה בְּבִחִינַת חֶרְבָּן בֵּיתְהַמְּקָדֵשׁ, אָבָל עַלְיִידִזָה גְּחַלְשָׁ
דָּעַתּוֹ מִאָד עַד שְׁגָדָמָה לוֹ שְׁכָבָר אָבָדָה תְּקֹוֹתּוֹ וְאִי אָפָשָׁר לוֹ לִשְׁוֹב
וְלִתְקֹון מִעֲשָׂיו עוֹד, וּזָה רָק מִעֲשָׂי בְּעַלְדָּבָר כִּי עַלְיִידִזָה הוּא פּוֹגָם
בְּכָל פָּעָם בִּיּוֹתָר חַם וּשְׁלֹום. וּבְאַמְתָה צְרִיכָין לִידָע וְלַהֲאָמֵן, כִּי כִּמוֹ
שְׁיַכְלִין לְקָלָקָל כִּמוֹ כֵּן יַכְלִין לִתְקֹון גָּם כֵּן וּלְהִיטִּיב מִעֲשָׂיו וּלְשֹׁוב
בְּתְשׁוֹבָה שְׁלָמָה, עַד שְׁיַתְתִּקְוֹן כָּל מָה שַׁפְגָּם. וְאַדְרָבָא, מְדָה טָבָה

זֶה נָתַן וְכֹא יַעֲבֹר

סִדְרֵי חַלְמָד לַיּוֹם כ"ח אַדְרָ א

מְרֻבָּה וְצִרְיכִין אֲנוּ לְהַתְּחִזֵּק בְּכֶל פָּעָם בְּבִטְחֹן חַזָּק בְּרַב חַסְדָיו וּרְחַמְיוֹ יַתְּבִּרְךָ כִּי סָופֶר כָּל סָופֶר בְּוֹדָאי גַּזְבָּה לְשׁוֹב אֶל הַשָּׁם בְּאֶמֶת וַיַּבְנֵה הַבִּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שַׁהֲבַטִּיחַנּוּ עַל-יְהִידִי כִּמְהַגְּבִיאִים וְצִדְיקִים, בְּמַבָּאָר בְּפָנִים (שֶׁם אַזְתִּיא):

כֵּז הַתּוֹרָה גְּקִרְאַת עֲדוֹת בְּחִינַת שְׁנִי לוֹחֹזֶת הַעֲדוֹת, שְׁנִי דִיקָא כִּי צִרְיכִין שְׁנִי עֲדִים שְׁהָם כְּנֶגֶד שְׁנִי הַבְּחִינַת הַגְּלִיל בְּאַזְתִּיא צ"ה, הַיָּנוּ בְּחִינַת גְּקָדָה הַעֲלִיּוֹנָה וְגְקָדָה הַתְּחִתּוֹנָה בְּחִינַת שְׁמִים וְאֶרְץ, לְהַזְדִּיעַ כִּי מִלְכֹותָו בְּכָל מִשְׁלָה בְּשָׁמִים מִמּוּל וְעַל הָאָרֶץ מִתְּחַת, בְּחִינַת אִם אָפָק שְׁמִים שֶׁם אַתָּה וְאַצְיָעָה שְׁאֹל וּבוּי, שְׁזָה עֲקָר הַדָּרֶךְ הַתְּשׁוֹבָה שֶׁגָּמָר בַּיּוֹם בְּפּוֹרִים כְּגַ"ל. וַזָּה בְּחִינַת וְאַעֲדָה בְּמַעַן אֶת הַשְּׁמִים וְאֶת הָאֶרְץ:

וְעַל כֵּן נָתַנוּ שְׁנִי לוֹחֹזֶת הַעֲדוֹת בַּיּוֹם בְּפּוֹרִים דִיקָא, כִּי הַתּוֹרָה בְּחִינַת שְׁנִי לוֹחֹזֶת הַעֲדוֹת הֵם עֲדִים גְּאָמְנִים, שְׁמַזְבִּירִין וּמְזִרְזִין אֶת הָאָדָם בְּכֶל פָּעָם לְבִל יַתִּיאַש עַצְמוֹ מִן הַרְחָמִים, כִּי בְּשִׁבְיל זֶה נָתַנוּ לוֹחֹזֶת הַעֲדוֹת בַּיּוֹם בְּפּוֹרִים שְׁהָוָא עַת רְצֹן יוֹם מְחִילָה וּסְלִיחָה יוֹם שֶׁגָּמָר בּוֹ הַדָּרֶךְ לְתְשׁוֹבָה כְּגַ"ל, לְהַעֵד לִיְשָׁרָאֵל אֲמֹתָת טוֹבָו וְחַסְדוֹ יַתְּבִּרְךָ שַׁהֲתֹרָה הַקְדּוֹשָׁה, לוֹחֹזֶת הַעֲדוֹת נָתַנוּ בַּיּוֹם בְּפּוֹרִים עַל יִסּוּד זֶה שְׁפֹולְל שְׁנִי הַגְּקָדָות הַגְּלִיל. הַיָּנוּ שְׁאָפָעָל פִּי שְׁבֹודָאי צִרְיכִין לְהַזְהָר בְּנֶפֶשׁוֹ וְלִשְׁמַר אֶת הַתּוֹרָה מִאֵד וּשְׁלָא לְפָגֵם אֶפְלוּ פָּגֵם בְּכָל שְׁהָוָא, כִּי בְּתַנּוּעָה קָלָה פּוֹגֵם וּמְקַלְקָל מִאֵד כִּשְׁגּוֹטָה מִדָּרֶךְ הַתּוֹרָה חַם וּשְׁלֹום, וְאֶדְרֶבֶא, צְרִיךְ הָאָדָם לְהִיטִּיב מְעַשְׂיוֹ בְּכֶל פָּעָם וּלְעַלּוֹת בְּכֶל פָּעָם מִמְּדִרְגָּה לִמְדִרְגָּה עַל-יְהִינָּה בִּיּוֹתָר, בְּבְחִינַת אִם אָפָק שְׁמִים שֶׁם אַתָּה בְּחִינַת גְּקָדָה הַעֲלִיּוֹנָה. אֶפְעַל-פִּיבְּן כְּמוֹ שְׁצִרְיכִין לְהִאמְנִין בָּזָה, שֶׁאָמַם עַוְבָּרִין עַל דְּבָרִי תּוֹרָה פּוֹגְמִין וּמְקַלְקָלִין מִאֵד וּגְוַרְמִין חַרְבָּן גָּדוֹל בְּכֶל הַעוֹלָמוֹת חַם

זֶקְנָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר

אֲשֶׁר פָּזַר רְצִית אֶצְבּוּל "אֶשְׁר אֶשְׁאַפְּנֵה שְׂדֵךְ מִסְפֵּרִי רַבְבּוֹ אֶחָד תְּזַקְנֵז לְפָלֵל" →
כִּתְלִסְלִסְלָה → "חַק נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאוֹרָעִי הַוּצָאת "נִצְחָתִי וְאַגְּנָחָת" שְׁעִירִי יִשְׁבַּת תִּיקְוֹן המידות → 30

וּשְׁלֹום, כְּמוֹ כֵּן צְרִיכִין לְהָאָמִין גַּם כֵּן לְהַפְּךָ, שִׁישָׁ בְּכָחָה הָאָדָם לְתַקֵּן
כָּל מַה שֶּׁפֶגֶם, כִּי עַדְיוֹן הַשֵּׁם עַמּוֹ וְאַצְלוֹ בְּבָחִינָת וְאַצְיוּחָה שָׁאֹול
הַגָּה, בָּחִינָת נִקְדָּה הַתְּחִתּוֹנָה, כִּי יִמְינֹו יַתְבִּרְךְ פִּשְׁוֹטָה תִּמְיד
לְעֹזָרָנוּ לְשֻׁוב וְלִקְרָבָנוּ אֶלְיוֹו יַתְבִּרְךְ עַלְיִדִי הַדָּרָךְ הַתְּשׁוֹבָה שַׁגְגָמָר
בַּיּוֹם בְּפּוֹרִים, שַׁהֲוָא בְּעַצְמוֹ כּוֹלֶל שְׁגִי הַגְּקָדוֹת הַגְּלָל, שַׁזְּה עֲקָר
דָּרָךְ הַתְּשׁוֹבָה, רַק אֲנוּ צְרִיכִין לְשִׁים לְבָנוֹ לְזֹה וְלְהָאָמִין בָּזֶה בְּכָל
עַת, וְזֹה בָּחִינָת עֲדוֹת ה' גְּאָמָנָה מְחַכִּימָת פְּתִי:

כִּי בְּאָמָת הַתּוֹרָה הַקְדּוֹשָׁה הִיא רׂוֹצָח לְהַחֲבִים אֶפְלוֹ אֶת הַפְּתִי,
הַיְגָנוֹ אֶפְלוֹ אֶת מֵי שְׁכֶבֶר גַּתְפָּתָה אַחֲרֵי יִצְרוֹ וּגְרָתָעָה לִמְקוּם
שְׁגָתָעָה, אַפְּעַלְיִפְּיִיכְן הַתּוֹרָה מִכְרֹזָת וּמִעִידָה לִפְנֵיו שָׁאָם יִשְׁוֹב
מִיד, יַקְבִּיל הַשֵּׁם יַתְבִּרְךְ תְּשׁוֹבָתוֹ בְּרַצּוֹן וַיִּקְרְבוּ אֶלְיוֹ בְּאַהֲבָה
גְּדוֹלָה, וַתּוֹרָה בְּעַצְמָה מִעִידָה לִפְנֵיו הַדָּרָךְ לַתְּשׁוֹבָה שַׁעַלְיִדִּיזָה
יִכּוֹל גַּם הַפְּתִי לְהַתְּחַכֵּם, רַק הַמְּגִיעָה הָוָא מִחְמָת שְׁקָשָׁה לוֹ
לְהָאָמִין בְּעַצְמוֹ שְׁיִכְּלֶל לְתַקֵּן עַדְיוֹן, וְעַל זֹה קוֹרָא הַכְּתֽוֹב וּמִכְרִיז,
כִּי עֲדוֹת ה' גְּאָמָנָה, כִּי בּוֹדָאי הִיא גְּאָמָנָה מִאָד בְּעֲדוֹתָה שְׁמִעִידָה
שְׁמִלְכּוֹתָו יַתְבִּרְךְ בְּכָל מִשְׁלָה בְּשָׁמִים מִמְּעָל וְעַל הָאָרֶץ מִתְּחַת
בְּגַ"ל, וְאֵם אַתָּה מִאָמִין לְעֲדוֹתָה עַל הַפָּגָם וַיהֲקָלְקָל חַם וּשְׁלֹום,
מִכְלָל שְׁבַז אֵיךְ אַתָּה צָרִיךְ לְהָאָמִין לְעֲדוֹתָה עַל פָּח הַתְּקִוָן, כִּי
בּוֹדָאי מִדָּה טוֹבָה מִרְבָּה בְּגַ"ל. וְזֹה גַּם כֵּן בָּחִינָת עֲדוֹתָה גְּאָמָנוֹ
מִאָד וּכְוי ה' לְאָרֶד יִמְיָם, הַיְגָנוֹ אַפְּעַלְיִפְּיִיכְן שְׁכֶבֶר אָרְכוֹ הַיְמִים שְׁאָנוּ
מִצְפִּים לְבָנֵינוּ בַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שַׁהֲוָא שְׁלִmoת הַתְּשׁוֹבָה וַתְּתִקְוֹן וְעַדְיוֹן
לֹא נֹשְׁעַנוּ בְּשִׁלְמוֹת, אַפְּעַלְיִפְּיִיכְן צְרִיכִין עַדְיוֹן לְהַתְּחִזֵּק מִאָד
בַּתְּקוּתָנוּ, כִּי בּוֹדָאי עֲדוֹת ה' גְּאָמָנוֹ מִאָד בְּגַ"ל (שֵׁם אָזֶת ט' י"א י"ב
י"ד):

כח הַיִּצְרָר הַרְעָה וְחִילּוֹתָיו הֵם בָּחִינָת עַדְיוֹ שְׁקָר שְׁמַכְנִיסִין בְּלֹב

הָאָדָם הַהְפֵךְ מִכֶּל הַגְּנָל, בַּי הַזָּא הַמְּסִית הַזָּא הַמְּדִיחָה הַזָּא הַמְּסִטִּין,
כַּי בְּתִחְלָה מִסִּית לְהָאָדָם וּמִבֵּיאוֹ לִמְהָ שְׁמַבֵּיאוֹ וְאַחֲרֵיכֶם הַזָּא
מְסִטִּין וּמִקְטִירָג עַלְיוֹ לְמַעַלָּה וְלִמְטָה, וּבָמוֹ שַׁהְזָא מְסִטִּין וּמִקְטִירָג
לְמַעַלָּה לְהַרְחִיק רְחָמָיו יַתְבִּרְךְ מִיּשְׁרָאֵל חַם וּשְׁלוּם, בָּמוֹ כֵּן הַזָּא
מְסִטִּין בִּיּוֹתָר בְּלֵב הָאָדָם בְּעַצְמוֹ וּמְחַלֵּישׁ דָּעַתָּו בְּאַלּוּ כְּבָר אַפְסָם
תְּקוֹהָ חַם וּשְׁלוּם. וְעַל זֶה צֹעַק הַכְּתוּב, בַּי קָמוּ בַּי עֲדֵי שְׁקָר שְׁהָם
הַסְּטָרָא אַחֲרָא, שְׁרוֹצִים לְהָעֵיד בְּלֵב הָאָדָם הַהְפֵךְ מִן הָאַמְתָּה
וְלַהֲרִחִיקוּ בִּיּוֹתָר חַם וּשְׁלוּם, וְעַל כֵּן גַּתָּן לְנוּ הַשָּׁם יַתְבִּרְךְ תְּרִין
סְהִדְיוֹן שְׁהָם מִילָּה וְתְּפִלָּין אוֹ מִילָּה וּשְׁבָת, בַּי כֵּל זָמָן שִׁיעֵשׁ לְהָאָדָם
שְׁנֵי עֲדִים נְאַמְנִים הַגְּנָל הַם מְעִידִין וּמְבֻטִּיחִין לוֹ בְּכָל עַת, שְׁעָדִין
חַבְיבָוֹתָה גָּבֵן מַאֲחָר שָׁאָנוּ זָכוּן עֲדִין לְשְׁנֵי עֲדִים קְדוֹשִׁים בְּאַלּוּ,
וְעַלְיִידִיזָה יִשְׁ לְנוּ כְּחָ לְבַטֵּל וְלַהֲכִינָעַ הָעֵדי שְׁקָר הַגְּנָל עַלְיִידָי
בְּחִינָת הַדָּרָךְ לְתִשְׁוֹבָה שְׁפָלוֹל גַּם כֵּן מְבֻחִינָת שְׁנֵי עֲדִים נְאַמְנִים
בְּחִינָת לוֹחוֹת הַעֲדוֹת (שֶׁם אַזְתָּ י"ד):

צַט צְרִיךְ כֵּל אַחֲד מִיּשְׁרָאֵל לְהַזָּהָר מִאֵד לְבָלִי לִיאָש אֶת עַצְמוֹ
בְּכָל הַיָּמִים הַרְגָּעִים וּעַתִּים לְרַעָה הַעֲזָבָרִים עַלְיוֹ, רַק אַדְרָבָא, כֵּל
מַה שְׁמַתְגָּבָרִין עַלְיוֹ הַיָּמִי רֶע שְׁהָם הַמְּדוֹת רַעֲוָת וּבְיוֹצָא יוֹתָר
וּיוֹתָר, הַזָּא צְרִיךְ לְהַתְגִּבר בִּיּוֹתָר לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ גַּם בְּהָם, עד
שְׁיִמְצָא גַּם בְּהָם אָוֹתִוֹת הַתּוֹרָה וְחִיוֹת אֱלֹהָות הַמְּלַבְשׁ שֶׁם. בַּי
בְּאַמְתָּה אֵין שָׁוֹם מָקוֹם גַּמְזָה וּירּוֹד בְּעוֹלָם וְלֹא שָׁוֹם יוֹם וּעַת וּזְמָן
בְּעוֹלָם שְׁאֵין שֶׁם דָּבֵרִי תּוֹרָה וְחִיוֹת אֱלֹהָות בְּהָעָלָם וּבְצָמָצָום,
שְׁמַחְיָה אָוֹתָו הַמְּקוֹם וְהַזְּמָן. וּלְפָעָמִים מִפְּיַל הַשָּׁם יַתְבִּרְךְ אֶת
הָאָדָם לִמְקוֹמוֹת בְּאַלּוּ בְּמִכְּזָן בְּשִׁבְיל גַּסְיוֹן, אָם יַתְגִּבר שֶׁם לְחַפֵּשׁ
וּלְבַקֵּשׁ כְּרָאוֹי אֶת הַטּוֹב הַמְּלַבְשׁ בְּתוֹךְ מָקוֹם וּזְמָן רֶע בְּזָה, וְאַז
תְּהִי הַיְרִידָה שְׁלֹזֶה תְּכִלִּית הַעֲלִיה, כְּמַבָּאָר בְּפָגִים, (הַלְּכוֹת הַלְּוֹאָה

אָנָּקְ נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

כִּי תְּלֻסָּוּ מֵאָנָּקְ פֶּזֶחֶת צָצָל "אָנָּקְ שְׂדָךְ מְקוֹזָה שְׂדָךְ מִסְפָּרִי רְבָעָה תְּקָנוֹ לְפָקָדְ" 30
מִתְּנִשְׁתָּו "חַק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹרָעָי הָוֹצָאת "נִצְחָתִי וְאַגְּנָחָת" שְׁעִיר יִשְׁבָּת תְּיקָון המידות

הָלָכָה ה' אֹתָה ה' ו')

ק בַּעַת שְׁחָאָדָם רְחוֹק מִקְדָּשָׁתוֹ יִתְּבָרָךְ וְהַוָּא גַּע וְגַד וּמְטַלְּטַל
וְדוֹחֵין אֹתוֹ מִקְדָּשָׁתוֹ מִדְחֵי אֶל דְחֵי רְחַמְנָא לְצָלוֹן, אַפְ-עַל-פִּיבִּין
אִם הַזָּא חַזְקָה וְאַמְיִינָה לְבָקֵשׁ וְלִדְרָשׁ וְלִחְפָּשׁ וְלִחְתָּרָה בְּכָל עַת
וְלֹהַתְּגַעֲגָע וְלַכְסָף וְלַבָּקֵשׁ אַת שְׁאַהֲבָה גַּפְשׁוֹ, הִינּוּ לְזֹכּוֹת לְמַצְאָ
אֹתוֹ יִתְּבָרָךְ, אָזִי אַפְ-עַל-פִּי שְׁעַדְיוֹן עֹבְרִים עַלְיוֹ יִמְים וְשָׁגִים
הִרְבָּה וְאַיִנוּ זֹכָה לְמַצְאָוֹ יִתְּבָרָךְ וְלֹהַתְּקָרְבָּ אֶלְיוֹ, אַפְ-עַל-פִּיבִּין יִדּוֹ
וְיִאָמֵן כִּי בְּכָל עַת וְעַת עַלְיִדְיִי בְּלָ בְּקֵשׁ וְחַפּוּשׁ וְעַלְיִדְיִי בְּלָ
דְּרִישָׁה וְדְרִישָׁה שְׁדוֹרָשׁ וּמְבָקֵשׁ וּמְחַפָּשׁ לְמַצְאָ כְּבָוד קְדָשָׁתוֹ
יִתְּבָרָךְ, וְעַלְיִדְיִי בְּלָ הַבְּטָה וְגַעֲגָע שְׁמַבִּיט וְתוֹלָה עִינְיוֹ לְרְחָמָיו
יִתְּבָרָךְ וְעַלְיִדְיִי בְּלָ תְּנוּעָה וְתְּנוּעָה שְׁפּוֹגָה אֶל הַקְדָשָׁה, עַלְיִדְיִי בְּלָ
זֹה זֹכָה בְּכָל פָעָם לְשִׁבְרָה חֻמּוֹת בְּרֹזֶל וְדָלְתּוֹת גְּחִשָּׁת, אַפְ-עַל-פִּי
שְׁאַחֲרִיכֶךָ מַתְּגִּבְרִין עַלְיוֹ בְּכָל פָעָם רְחַמְנָא לְצָלוֹן, וְאַפְ-עַל-פִּיבִּין
אִין יִגְעַז לְרַיִק חַם וְשָׁלוּם, וְאִין שָׁוֵם תְּנוּעָה שְׁפּוֹגָה לְקָדְשָׁה
גְּאַבְּדָת חַם וְשָׁלוּם, וְאִם הַזָּא חַזְקָה וְאַמְיִינָה לְבָקֵשׁ וְלִחְפָּשׁ יוֹתֶר אַפְּ
אִם יַעֲבֶר עַלְיוֹ מָה בְּוֹדָאי סּוֹفֶת כָּל סּוֹفֶת יִזְכָּה לְמַצְאָ אֹתוֹ יִתְּבָרָךְ:

וּבְוֹדָאי צְרִיכֵין לַעֲבֵר עַל הָאָדָם עַדְזָן וּעַדְגִּין הִרְבָּה וּכְמָה יִמְים
וְגַּהְרוֹת וְתְּהוֹמוֹת וּמִימֹות מִחְלָפֵין צְרִיכֵין לַעֲבֵר עַלְיוֹ, וּבְכִמְהָ
מִדְבָּרִיות הַמְּלָאִים גְּחִשִּׁים וְעַקְרָבִים גְּדוּלִים וּגְוֹרָאִים צְרִיךְ לַעֲבֵר
בָּהֶם, עד אֲשֶׁר זֹכָה לְהִבְגִּם לְשָׁעֵרִי הַקְדָשָׁה בְּאַמְתָה, וּזֹה הָדָר אֵי
אַפְשָׁר לְבָאָר בְּלַל עד הַיְכֹן הָאָדָם צְרִיךְ לְהַתְּחִזֵּק, אַפְ-עַל-פִּי שְׁבָרָ
זְבָרֵנוּ בְּזֹה הִרְבָּה בְּעֹזֶרֶת הַשֵּׁם אַפְ-עַל-פִּיבִּין עַדְזָן צְרִיכֵין לְמִדְעָי
כִּי לְכָל אַחֲד גְּדֹמָה שְׁעַלְיוֹ אִין אָנוּ מִכּוֹנִים בְּדָבְרֵינוּ, כִּי הַזָּא יִשְׁלַׁא
מִגְיעָות בְּאֱלֹהָה וְגִתְפָּס בְּתָאֹוֹתָיו וּבְמִצְוֹתָתוֹ כָּל כֵּד עַד שְׁלָאִישׁ
כְּמוֹתוֹ אֵי אַפְשָׁר עוֹד לְשׂוֹב בְּאָמָת לְהַשֵּׁם יִתְּבָרָךְ, כִּי כְּבָר גְּלַבְד

ימים ושנים הַרְבָּה בָּמָה שֶׁגָּלַבְךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָאמֵן שׁוֹב מִגִּיחָה,
כֵּד גְּדֹמָה לְכָל אָחָד. וּרְבָנָג, זָכָר צְדִיק לְבָרְכָה, הִיה קֹרֵא תְּגִרְעָל
זֶה מַאֲד וְאָמַר בָּזֶה הַלְשׁוֹן: אָהָה! לְכָל תְּתִיאָשׁוּ עַצְמָכֶם", וּבְלִשּׁוֹן
אֲשֶׁבֶן: "גִּיוֹאָלְד זִוִּית אַיִד גִּיט מִיאָשׁ" וּמִשְׁךְ מַאֲד תִּיבְתְּגִ�ְזֵל,
כִּי בְּאֶמֶת הַכָּל יְכֹלֵין לְזַכּוֹת לְהַתְּקִרְבָּה לְהַשֵּׁם יַתְּבִּרְךָ אָפְלוּ עַל-יְדֵיכָה
עַצְחָה זוֹ לְבַד, דְּהַיּוּ שִׁיחָפְשָׂו וּבְקָשָׂו וּצְطָעָרוּ וּתְגַעֲגָעוּ לְשׁוֹב אַלְיוֹ
יַתְּבִּרְךָ, וּסְופָר כָּל סּוֹף יַתְּקִרְבָּו לְהַשֵּׁם יַתְּבִּרְךָ עַל-יְדֵיכָה, וְאֵז יָרָא
שְׁאֵין שׁוֹם תְּנוּעָה דְּקָדְשָׁה גְּאַבְדָּת חַם וּשְׁלֹום. וּעַל-יְדֵיכָה כָּל תְּנוּעָה
וּבְקָשָׁה שֶׁהָוָא מַבְקָשׁ אֶת כְּבוֹדוֹ יַתְּבִּרְךָ זֹכָה לְעֲשׂוֹת אֵיזָה תְּקוּן,
עַד אֲשֶׁר יַזְכֵּה לְעָלוֹת בְּתֻכְלִית הַעֲלִיה (הַלְכּוֹת גְּבִית חֹוב מַהִתּוּמִים
הַלְכָה ג' אֹתָה י"ז):

כא עֲגִינָן מַה שְׁאָסֹר לִיְאָשׁ אֶת עַצְמוֹ לְעֹזֶלֶם וְצָרִיכִין לְהַתְּחִזְקָה מַאֲד
בְּרִצּוֹנוֹת וּכְסֻפִּין חֹזְקִים דְּקָדְשָׁה וְלְהָאָמֵן, שְׁחָרְצָן בְּעַצְמוֹ הָוָא
גַּם כֵּן טֹב וּשְׁיְכֹלֵין עַל-יְדֵיכָה לְזַכּוֹת לְתִשְׁזַבָּה שְׁלָמָה, עַד
שְׁהַהְתְּרִחְקּוֹת יְהִיה תֻּכְלִית הַהַתְּקִרְבּוֹת וְהַיְרִידָה יְהִיה תֻּכְלִית
הַעֲלִיה; (עַזְן רְצֹן אֹתָה כ"ז ב"ח ב"ט):

קב עֲגִינָן אַיִד שְׁצָרִיכִין לְהַתְּחִזְקָה מַאֲד לְהַרְבּוֹת בְּתִחְנוֹנוֹת וְצַעְקוֹת
וְהַתְּבֹזּוֹדֹות אֶפְ-עַל-פִּי שֶׁגְּדֹמָה לוֹ שְׁזִיה בֶּמוֹ שֶׁהָוָא עֹסֶק בָּזֶה וְאֵינוֹ
רֹזֶאָה שׁוֹם פְּעַלָּה כָּלְל, אֶפְ-עַל-פִּי-בֵן עַל כָּל פְּנִים הָוָא בְּבִחִינָת
מִחְאָה גְּגָד הַסְּטוֹרָא אַחֲרָא שְׁלָא תַּזְכֵּל עַל-יְדֵיכָה לְהַחְזִיק בְּגַחְלָתוֹ
חַם וּשְׁלֹום, לְעֹזֶלֶם, עַזְן הַתְּבֹזּוֹדֹת ב"ט:

כִּג הָאָדָם יִשׁ לֹא אֶרְבֶּע אַמּוֹת בְּכָל מִקּוּם, כִּמו שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתִינוּ
זְכָרוֹגִים לְבָרְכָה, אֶרְבֶּע אַמּוֹת שֶׁל אָדָם קָוֹנוֹת לוֹ וּבָוֹי, וְאֵלּוּ הַאֶרְבֶּע
אַמּוֹת הָם בְּבִחִינָת אֶרְבֶּע אַוְתִּיוֹת הַוִּיה בְּמַזְבָּא, הַיּוֹנוֹ כִּי בְּכָל אָדָם
יִשׁ בָּו שְׁם הַוִּיה בְּרֹזֶק הָוָא כְּמוֹבָן בְּזַהָר הַקְדּוֹשָׁ, וּשְׁם הַשֵּׁם זֶה

אָמֵת נְתַן וְלَا יַעֲבֹר

כִּתְלָסָח → אָמֵת פֶּזֶחֶת זָצַר "אָמֵת שְׂדֵךְ מִקְוָה שְׂדֵךְ מִסְפֵּרִי רַבְּךָ עַזְּחָה תְּקֹזָה לְפָלָה" ←
"חַק נְתַן וְלَا יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאוֹרָעִי הַוּצָאת "נִצְחָתִי וְאַגְּנָחָת" שְׁעִירִי יִשְׁבָּת תִּיקְוָן המידות 30

בְּחִינַת אָמֵת הָאָמֵת בְּחִינַת ה' אָמֵת, כִּי אָמֵת ה' לְעוֹלָם, כִּי בְּכָל
אָדָם בְּכָל מֶקְומָם שַׁהְוָא אָפְלוּ בְּדִיוֹטָא הַתְּחִתּוֹנָה בְּחִינַת רְשׁוֹת
הַרְבִּים שִׁישׁ שֶׁם אֲחִיזָת הַחִיצׁוֹנִים, אַפְּעַלְפִּיבְּן בְּוֹדָאי גַּם שֶׁם יִשְׁ
בּוּ עַדְיוֹן אֵיזָה נְקֻדָּה טוֹבָה הַמְּשֶׁרֶשֶׁת בּוּ וּזְאת הַגְּקֻדָּה הִיא בְּחִינַת
שֶׁם הַוִּיה בְּרוֹדָה הוּא הַמְּשֶׁרֶשֶׁת בְּכָל אָדָם שַׁהְוָא בְּחִינַת אָמֵת,
וּמְאָרָר הַזָּה גַּמְשְׁבִּין אַרְבָּע אַמּוֹת שִׁישׁ לְכָל אָדָם שְׁקוֹנוֹת לוּ אָפְלוּ
בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, כִּי אָפְלוּ אָמֵת הָאָדָם בְּמִקּוֹמוֹת הַחִיצׁוֹנִים בְּחִינַת
רְשׁוֹת הַרְבִּים גַּם שֶׁם יִשְׁ לּוּ מֶקְומָם וְאַיִן שְׁוּם מִגְיָעָה וּבְטוּל בְּעוֹלָם
כִּי גַּם שֶׁם יִשְׁ לּוּ אַרְבָּע אַמּוֹת שֶׁהָם גַּמְשְׁבִּין מִבְּחִינַת אָמֵת,
שְׁעַלְיִידִיָּה רֹזֶא חַלְלָה כָּל הַפְּתָחִים שִׁישׁ בְּתוֹךְ הַחְשָׁד וְהַפְּטָרָא אַחֲרָא
וּזְכוֹה לְבָרֶר וְלְהַזְׁכִּיאָ כָּל הַגִּיצּוֹצָות הַקְּדוֹשִׁים הַמְּשֻׁקָּעים שֶׁם
וּעַלְיִידִיָּה קֹנֶה כָּל הַקְּנִיגִים, בְּמַבָּאָר בְּפֶגַּנִּים וְזֹה גַּמְיכְּן בְּחִינַת
אַרְבָּע אַמּוֹת שִׁישׁ לְהָאָדָם בְּשְׁבַת גַּם בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים. וּבָנָ אָפְלוּ
הַיּוֹצָא חַזֵּז לְתַחַום יִשְׁ לּוּ אַרְבָּע אַמּוֹת, כִּי אַלְוּ הַאַרְבָּע אַמּוֹת הֵם
בְּחִינַת רְשׁוֹת הַיִּיחִיד, יְחִזּוֹ שֶׁל עַזְלָם כִּי הֵם גַּמְשְׁבִּין בְּשֶׁרֶשֶׁן מִשְׁם
הַוִּיה בְּרוֹדָה הוּא, שַׁהְוָא בְּחִינַת אָמֵת הָאָמֵת הַמְּאִיר לְהָאָדָם בְּכָל
מֶקְומָם אָפְלוּ אָמֵן יִצְא בְּעֻזּוֹנוֹתָיו חַזֵּז לְתַחַום הַקְּדָשָׁה, אַפְּעַלְפִּיבְּן
יִשְׁ לּוּ מֶקְומָם גַּם שֶׁם וְגַם מִשְׁם יִכְׁזַבְּ לְדִבְקָה אֶת עַצְמָו וְלִשְׁזַבְּ אֶלְיוֹ
יַתְּבִּרְהָ. וְהַעֲקָר עַלְיִדי שְׁאֵיךְ שַׁהְוָא אַפְּעַלְפִּיבְּן יִמְשָׁךְ עַצְמָו בְּכָל
פָּחוֹ רַק אֶל גְּקֻדָּת הָאָמֵת לְאָמְתוֹ וְאֶז יִאָיר לוּ הָאָמֵת בְּתוֹךְ הַחְשָׁד
וּיְזַפְּה לְרָאוֹת הַפְּתָחָה, אֵיךְ לְהַבְּגִים אֶל הַקְּדָשָׁה וּיִשְׁבַּר כָּל הַמִּגְיָעָות
וְהַעֲפּוּבִים וְהַבְּלִבּוּלִים הַגַּמְשְׁבִּים מִהְקָלְפּוֹת, שְׁהָם גַּטּוּרִי תְּרֻעָא
הַעֲזָמְדִין אֶצְל הַפְּתָחָה דַּקְּדָשָׁה, בְּבְחִינַת לְפָתָח חַטְאָת רֹזֶבֶץ וְהָם
מִחְשִׁיבִים עַיִגִּי הָאָדָם כָּל כֵּה, עד שְׁאֵינוּ רֹזֶא הַפְּתָחָה וְגַדְמָה לוּ
כְּאַלְוּ אֵין שְׁוּם פְּתָח לְפָנָיו לְהַבְּגִים אֶל הַקְּדָשָׁה, מִחְמָת גָּדֵל

המגיניות שמשתתפת הינה לפניו. ועל כן עקר התקון והעצה לזה הוא רק אמת כי עליידי ממשיך עצמו אל האמת, יראה שאין שם מגיניה כלל, והכל הוא רק באחיזת עיניים ויזכה לראות הפתחה קדשה ולהבניהם שם לבטה. זה בחינת ארבע אמות שנוגתנים לו לאדם לפני הפתחה לפיק שם ממשאו, מבאר בפניהם (הלכות חלה) שתקפות הלהבה ד' אותן ג' ד' ה' ו')

קד לפעים האדם נבניהם לעבודת השם ומתחילה לעלות מדרגה לדרגה, ופתאים נדמה לו, שהוא גתרח מהקדשה מאד לבחינת קצוי הארץ ויום רוחקים. כי רוזה שחזרין וועלין על מחשבתו מתחשבות ותאות והרהורים וכו' מה שלא עלו על מחשבתו זה בפה ימים או שנינים. אל יפל לב האדם עלייו עליידי זה, כי לפעים זה לתוכית שלמות טובתו, כי מלחמת שכבר הצעה למדרגה כן שהוא בסמוך אל הקדשה ממש ורוצחה לבנים לפניות הקדשה, על כן אי אפשר לו להבניהם לשם עד שיחזר וילך דרך המקומות הפגומים, שהיה שם בתחלת ויתקן מה שפגם ויחזר ויבירר ויעלה כל היצוצות הקדושים שהורידם לשם עליידי עוננותיו. ואז נעשה מזה תקונים גדולים בבחינת קטרת ואז יזכה להבניהם לפניות הקדשה ממש. כי זה עקר תענוגיו ועשהו יתברך, בשמעון לעין היצוצות הקדושים מעמי התקופה, יוכל להיות בשגתරח הקדש ביותר ואפעעל פיניין הוא ממשיכך עצמו אל השם יתברך בכל פעם, שיקבל השם יתברך ממש ממן נתחת רוח גדול מאד, כי מאחר שהוא במקומות הרוחקים מאד ממשיכך עצמו ממש לשם יתברך, אז בכל תנועה ותנועה ובכל המשבה והמשבה הוא גורם שעשוניים גדולים לשם יתברך, ואם יהיה חזק בדעתו ממש את עצמו תמיד אל השם יתברך יהי אה שיחיה אז סוף

אָנָּקְנָהָן וְלֹא יַעֲבֹר אָנָּקְנָהָן וְלֹא יַעֲבֹר
כְּעַתָּה אֶת פָּזָה רֵצִית זָצְעָל "אָנָּקְנָה שְׂדֹק אֶת הַדָּרֶס פְּרִזְרִי רֵבֶן אֲזֵה תַּקְאֹז לְפָלָא" אָנָּקְנָה
30 "חָק נָתָן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצָא לְאוֹר ע"י הַוְצָאת "נְצָחָתִי וְאַגְּזָחָת" שְׁעִיר יִשְׁיבָת תִּיקְוָן המידות

כִּל סּוֹף יִחְמַל עַלְיוֹ הַשָּׁם יַתְּבִּרְךְ וַיַּכְּגִּם עַל-יִדְיִזְחָה דִּיקָא לְפָנִים מִמְּשָׁל
לַתְזָד בַּיִת הַקְדִּשָּׁה עֵין פָנִים. (שָׁם הַלְּבָה ה' אַזְתְּ ו' ח', עֵין יָרָא אַזְתְּ קְבָ"ג):

כִּה הַעֲקֵר הוּא הַאֲמַת בַּי בּוּדָאי אִם יִסְתַּפֵּל עַל הַאֲמַת לְאַמְתוֹ
בּוּדָאי יִחְתַּר לַהַשָּׁם יַתְּבִּרְךְ עַד שִׁישּׁוֹב אַלְיוֹ בְּאֲמַת, בַּי אַפְ-עַל-פִּי
כֵּן מֵה יִהִיא בְּסוֹפוֹ, וַיְסּוֹף כִּל סּוֹף יִהִיא מַכְרָח לַהֲתַתְקֹן עַל-יִדְיָ
עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, עַל כֵּן הַלְּא טֹב לוֹ שִׁישּׁוֹב מִיד. בַּי בְּאֲמַת
אֵין שָׁום יָאֹשֵׁת בַּעוֹלָם כָּל, בַּמְבָאָר אָצֵלָנוּ בְּמַה פְּעָמִים, בַּי כִּל
הַגְּפִילּוֹת וְהַיאּוֹשִׁים שֶׁל הַעוֹלָם הוּא רַק מִחְמַת הַרְחֹוק מִאֲמַת
שִׁמְטָעָה אֶת עַצְמוֹ לֹוּמָר שָׁאיְנוֹ יָכֹל עוֹד לִשְׁבוֹב, בֶּמוֹ שָׁבָתּוֹב: לֹא
יָאמִין שֹׁבוֹב מִבִּי חֹשֶׁךְ, שָׁאיְנוֹ מְאַמְּנוֹן שִׁאָפְשָׁר עַדְיוֹ לִשְׁבוֹב מִבִּי חֹשֶׁךְ
וּכְלֹזֶה מִחְמַת הַשְּׁקָר, בַּי הוּא מַבְקָשׁ לְעַצְמוֹ עַלְיָה לְפִטְרָ עַצְמוֹ
מִעֲבוֹדַת הַשָּׁם יַתְּבִּרְךְ. בַּי כִּל אָדָם בַּטְּבָעוֹ יִשׁ לוֹ רָע הַמּוֹגָעָ
מִעֲבוֹדַת הַשָּׁם וְצְרִיךְ לְסִבְלָ צָעֵר וִיגִיעּוֹת גְּדוּלוֹת לִשְׁבָר זֹה הַרְעָ,
וְעַל כֵּן הוּא מַבְקָשׁ בְּכָל פָּעָם לְפִרְשָׁ עַצְמוֹ מִעֲבוֹדַת הַשָּׁם מִחְמַת
הַרְעָ שְׁבַטְבָּעוֹ אֲךְ אַפְ-עַל-פִּי כֵּן אֹזִי לוֹ מִיְּצָרוֹ, בַּי
אִימָת הַדֵּין עַלְיוֹ, מֵה יִעָשֶׂה לִיּוֹם פִּקְדָה. אֲךְ כִּשְׁרוֹאָה שִׁמְתָּחֵיל
בְּמַה פְּעָמִים לְמַשְׁدָעָ עַצְמוֹ קָצַת לַהֲתִקְרֵב לַהַשָּׁם יַתְּבִּרְךְ וְאַיְנוֹ יָכֹל
לַעֲמֹד בְּשָׁום גַּסְיוֹן קָל, אֹזִי מִזְאָעַצְמָה לְעַצְמוֹ תְּרוֹזָעָ לֹוּמָר, מֵה אָעָשָׂה,
בְּאֲמַת הִיָּתִי רֹצֶחֶת לִשְׁבוֹב לַהַשָּׁם יַתְּבִּרְךְ, אָבָל יָצֵרִי מִתְגָּבֵר עַלְיָ
בְּכָל פָּעָם וּמֵה כְּחֵי בַּי אַיְחָל עוֹד, בַּי כָּבֵר גַּתְפָּסְתִּי בְּגִלּוֹת גְּדוּלָה עד
שָׁאיְ אָפְשָׁר לִשְׁבוֹב עוֹד חַם וּשְׁלוּם. אָבָל בְּאֲמַת כִּל זֹה הוּא פִתְויִ
הַיְצָר הַרְעָ וְהַפְתָּת הַבָּעֵל דָּבָר מַעֲצָם הַרְעָ שְׁבַטְבָּעוֹ שְׁרוֹצָה
לְפִטְרָ עַצְמוֹ וּלְפִרְשָׁ מִהַשָּׁם יַתְּבִּרְךְ עַל-יִדְיָ דִּחְיָה וּטְעוֹת זֹה.
וּבְאֲמַת הוּא מִטְעָה אֶת עַצְמוֹ, בַּי סּוֹף כִּל סּוֹף מֵה יִהִיא בְּסוֹפוֹ, בַּי
אֵין חֹשֶׁךְ וְאֵין צְלָמוֹת לַהֲפִתָּר שָׁם כָּל פּוֹעַלְיָ אֹזֶן. וּבּוּדָאי יִהִיא

מברך לטעין דיין וחייבון לפניו לשם יתרך ולא יותר לו דבר אחד, ואם יש לו רק דעת כל שהוא ראוי לו לבלי להגיח להטעות את עצמו, כי באמת אין שום יאוש כלל ואיך שהוא צריך לו להתר ולבקש הצלחה ומנים מעמקי שאלה תחתיות ומתחתיות. ואם הוא רואיה שאפ-על-פי שהוא חותר ימים ושנים לשם יתרך ועדין לא שב מטעתו, אף-על-פי-יבן יהיה עקשן גדול מאד ויאחז בעבודת השם יתרך בדרך עקשנות, מבאר במקום אחר, ויתלה עיניו למורום תמיד איך להגצל מעטה על כל פנים מה שהוא צריך להגצל כל אחד לפני בחינתו:

וראי להאדם חבר דעת שיש לה מרצאה, שאפלו אם לא יפועל בכלל טרחו ויגיעתו שמתינו בעבודת השם ואין עולה בידו בשלמות, רק שעלי-ידי זה יזבח על כל פנים להגצל פעמי אחת בכלל ימי חייו מפנים אחד מעברה אחת או מהרהור ותאויה אחת וביצא, היה נושא עלי-ידי בעודתו ותפלתו והתבוזדות שלו וכי שעלי-ידי זה יש לו עברה אחת פחותה מחייבון עוננותיו מאשר היה לו אם לא היה חותר ומתפלל להגצל מהם, גם זה די לו. כי סוף כל סוף לא יהיה נשאר מכל עמל ויגעת האדם בעולם הזה כי אם מה שזכה לפעמים להגצל מרע וערבות ולהתפע לפעמים איזה מצות ודבר טוב. ואי אפשר להאריך בזה, עד היבן צריכים להתקזק תמיד בהשתוקקות לשם יתרך ולא יגיח את הרצון לעולם. וזה עקר הוגה האמת, כי מי שאינו רואיה להטעות את עצמו ומסתכל על האמת שלא יאביד עולם הגחתי, בודאי ישוב אל השם מכל מקום שהוא כי אמת ה' לעולם (הלכות שלוחין הלה ג':)